

רעות באחד ממוקדיהכוח העולמיים, דיבר כאופן חופשי על תהליכים גלובליים. היה מה דלמוי.

אמקה הוא אחד האנשים העוסקים ביותר בגרמניה, והסכמתו לקבלני ביוס-מנוחה ביתה, בחוג משפחה, ולהקריב לי אחריצהריים שלם, היתה מחווה בלתי-רגילה. אני חושב שזה נבע מיחסו המיוחד לישראל, ועניינו בכל הנעשה בארצנו.

הנסיך של ברלין

גרמניה עסוקה עתה במהפכה המדינית השלישית שלה. שתי הקודמות בוצעו על-ידי קונראד אדנאור, שגר בוויילה השכנה לביתו של אמקה. אדנאור, שהיה מעין בן-גוריון של גרמניה החדשה, יצר את הברית בין גרמניה וארצות-הברית (נאט"ו). ואת השותפות בין גרמניה וצרפת (השוק האירופי המשותף). תוצאות שני מעשים אלה הן כיום עובדות-יסוד בינלאומיות. וילי בראנדט מבצע עתה את המהפכה השלישית. היא קרוייה "אוסטי-פולטיק", "מדיניות מזרחית".

עיקרה: שינוי היחסים בין גרמניה וברית-המועצות. מצד בון: השלמה עם המציאות של גרמניה מחולקת ושל אירופה מיוזרחת קומוניסטית. מצד מוסקבה: הפסקת הנסיון להשתלט על ברלין, הפסקת החמיכה בקו הקיצוני של גרמניה המזרחית, בשביל שני הצדדים: הפגת המתיחות, השלמה הדדית, עסקים הדדיים. העוקף האמיתי הוא ברלין.

למעשה, זהו חלק מגרמניה המערבית, התקוע כאי בעומק גרמניה המזרחית, קוץ בבשרה של המדינה הקומוניסטית. כל כמה שנים ניסו הקומוניסטים לנתק את ברלין מגרמניה המערבית. רבים האמינו שמלחמת-העולם השלישית תפרוץ בגלל עיר זו.

עתה, בהסדר בעד משמעות גדובאית, ויתרה ברית-המועצות על נסיון זה לצמיתות.

היא השלימה עם הסטאטוס-קוו של העיר לאורך ימים, כעיר השייכת למעשה לגרמניה המערבית, אך המנוהלת להלכה על-ידי שלוש מעצמות-הכבוש (ארצות-הברית, ברית-המועצות וצרפת).

בגרמניה קוראים לזה "פתרון מונאקו" — כי ברלין תהיה קשורה לבון, כשם שמונאקו קשורה לפאריס. (הליצנים הולמים על נסיך ברלינאי, בדומה לנסיך של מונאקו, להכניס קצח צבע למציאות האפורה).

מבחינה גלובאלית, זהו תווה כבירה. היא חלק מן המערכת הכללית של התקרבות סובייטית-אמריקאית, של חיסול נקודות-החיכוך.

אחרי פתרון בעיית ברלין, נותרה בעיית המיזרחה התיכון בראש הרשימה של גרמניה-המזרח אפשריים.

מכאן תוכנית רונדט. מכאן, מיסמך השישה"ה, ההולך באותה דרך. מכאן גם הנכונות הסובייטית להסדר ישראלי-ערבי.

הענק החסכן

לדעת הגרמנים, שיש להם מידע מצויין ומוח הגיוני, נובעת הנכונות הסובייטית להסדר בעולם, ובמרחב שלנו בפרט, מחשבון סובייטי כלכלי.

ברית-המועצות למדה את הלקח של צ'כוסלובקיה. והלקח הוא: יש להעלות באופן מזורז את רמת-המחיה באירופה המזרחית כולה, כדי לקדם פני התקוממות פוליטית, ששביל ברית-המועצות, השליטה באירופה המזרחית היא אינטרס המאפיל על כל אינטרס חיצוני אחר.

מוסקבה צריכה גם להעלות את רמת-המחיה בברית-המועצות עצמה, כדי לפייס את הדור החדש, השואף לחרות גדולה יותר.

כל זה עולה כסף, הרבה מאוד כסף. יש להסנות משאבים עצומים

שרי-החץ ואלטר של בכוכן וויצמן
...להבא אשתוק... להבא אשתוק...

אותי מדינאי גרמני בתמיחה אמיתית. "הרי אנחנו וידידים של ישראל, אם נהיה מיוצגים בקאהיר, נוכח ההשתמש בהשפעתנו כדי לעזור להשגת הסדר-שלום."

אין כל כוונה בגרמניה "להפקיר" את ישראל. לראייה: אישיותו של השגריר החדש, פון-פוטקמר, שהוא איש-אמונו וידידו האישי של וילי בראנדט, לא דיפלומט מקצועי, אלא עורך הביטאון המפלגתי לשעבר. פון-פוטקמר ידווח מן הסתם לבראנדט, כפי שעושה יצחק רבין לגולדה.

אבל יחסה של גרמניה לישראל יצטרך להשתלב בשאר האינטרסים של גרמניה: שיתוף-הפעולה ההדוק בין גרמניה וארצות-הברית (המביא עימו תמיכה אוטומטית בתוכנית רונדט), הברית ההדוקה בין גרמניה וארצות השוק האירופי (וממילא הצורך לתאם את הפעולה עם צרפת, ולהבא גם עם בריטניה), ההסדר הגלובלי עם ברית-המועצות, והצורך לרכוש השפעה ושוקים בעולם הערבי.

היא די אדיבה ארקשה לחליבה

זה לא בדיוק מה שתיאר לעצמו שמעון פרס כשדיבר על "יום סגריר", אבל זהו זה.

שרשרת התקריות

ביקורו של של בארץ עמד, מן הרגע הראשון, בסימן של תקריות, שהגבירו בהדרגה את אי-ההבנה שאותה הוא בא, כביכול, לסלק. היה ברור ששני הצדדים מדברים בלשון שונה — בלי יכולת להבין זה לרוחו של זה.

הדבר התחיל כאשר אך נחת המטוס בנמל-התעופה. עוד לפני שנפתחה דלתו, הבחינו יושביו במראה שדהיהם אותם: בצד הדגל הלאומי הישראלי, שהיה ענקי, התנוסס דגל לאומי גרמני קטנטן.

זה נגד כל פרוטוקול דיפלומטי, ועורר את הרוגז הראשון. כשנפתחה הדלת ושל יצא החוצה, ניגש המתרגם שיועד לו. היה זה המתורגמן הנודע יוסף רוזן. מייד עבר הלחש בין הכתבים הגרמניים, שליוו את שרי-החץ: "המתרגם של אייכמן! המתרגם של אייכמן!" הם הכירו את רוזן מתפקידו זה.

היה נדמה שזהו חוסר-טאקט, אך בהמשך הזמן נראה כימעט כמעשה מכונן. כי מבלי שהספיק להחליף את כותנתו ולהתקלח, הובא האורת הרם מוסד יד ושם, שם קיבל אותו ח"כ גדעון האוזנר.

האוזנר העביר את האורחים מחדר לחדר, תוך הסברה מפורטת. כשכבר התכוננו האורחים לחזור הביתה, אל המקלחת המייוחדת, העמידם האוזנר ועשה דבר שאין לו תקדים בפרוטוקול של ביקור מלכתי: הוא התחיל לנאום להם.

בביקור כזה, חייב האורח לקבל מראש הודעה על כל נאום שיינאם בנוכחותו, ועל תוכנו. הנאום של האוזנר בא בלי כל התראה. הוא נאם באנגלית, אף שכל האורחים ידעו כי האוזנר מדבר גרמנית שוטפת.

יתר על כן, הקטיגור של אייכמן הטיף לאורחים מוסר במשך עשרים דקות, הוכיח להם את השואה, את אשמת העם הגרמני ואת חובתו המחולטת לחוש לעזרת ישראל נגד הערבים.

של הקשיב בפנים קפואות. בתום הנאום, השיב בנאום מאולתר, בו חזר בקורירוח על העמדה הגרמנית הרשמית ביותר: הצורך להגיע למדיניות "מאוונת", להתקרב לערי בים, מבלי לוותר על הידידות לישראל.

כשיצא ממעמד זה, לחש "שג לאחד ממלוויו": "אחרי זה, כבר לא יבדו לקרות שום דבר יותר גרוע!" ואכן — סינגון הביקור נקבע. הוא נפתח בקיפאון.

לייצור מוצרי-תיצורכת. מכאן הצורך הסובייטי הרחוף לצמצם עד למינימום את ההרפתקאות הזרות, העולות ביוקר. כמו, למשל, חימוש הצבא המצרי לצורך מלחמה חדשה, או המתיחות המתמדת על גרמניה, או מיני ריץ החימוש האינטראמטי.

לדעת המודיעין הגרמני, דיעה זו שולטת עתה בקרמלין, והיא חשובה יותר מן הצורך לקדם את פני הסכנה הסינית על-ידי הפגת המתיחות עם המערב. מערכת החוץ הסובייטית עומדת בסימן של צימצום, וזוהי ההודמנות הגדולה להשיג עימה הסדרים.

הזדמנות גם בשביל ישראל.

גרמניה ניצלה הזדמנות זו, וביצעה מהפכה מדינית. דברים שעוד לפני עשר שנים היו בבחינת בגידה לאומית, הפכו עתה לשיגרה פוליטית. עד כדי כך, שפירות המהפכה הזאת לא יועילו לבעליה בבחירות הבאות, בעוד שנתיים, הבוחר פשוט יתייחס אל ההסדר המיזרחי כאל דבר מובן מאליו.

אם תיפול ממשלת גרמניה בבחירות בעוד שנתיים, לא יהיה זה בגלל המדיניות המיזרחית, אלא בגלל עליית המחירים. הם עלו ב-6%, ובכך כמעט חיסלו את עליית הגימלאות מסעם הממשלה.

ואם יש דבר אחד שהגרמנים אינם יכולים לסבול, הרי זה עליית מחירים. הם זוכרים את האינפלציה הנוראה של 1923.

(אמקה שמע בקינאה איך פותר אצלנו פינחס ספיר בעיות כאלה: מעלה את המשכורות ערב הבחירות, ולוקח את הכל בחזרה בצורת מיסים למחרת הבחירות. בגרמניה אייאפשר לבצע תרגילים כאלה. זהו ההבדל בין שני העמים).

הגרמנים חוזרים לקאהיר

השבוע התפרסם מאמרו של מוחמד חסנין הייכל שקבע שתערבים מעוניינים בקשרי רת קשרים עם גרמניה, מפני שהיא המדינה המרכזית באירופה החדשה.

יחסים אלה נותקו על-ידי גמאל עבד-אלי-נאצר כאשר כוננה גרמניה יחסים עם ישראל. הייכל אינו אומר בפירוט שהיתה זו שטות (ובכך אין ספק), אבל הוא מצא לנכון לקשט את הנסיגה הזאת בדיבורים על מלחמה בת עשרים שנה, בה ישטרפו הערבים לעמוד בגלל סירובה של ישראל לפנות את השטחים הכבושים.

האמת הפשוטה היא שיש כעת הכנות לחידוש יחסי בון-קאהיר. גם דבר זה מעורר מורת-רוח בולטת בירושלים. הגרמנים מתקשים להבין מדוע.

"מה זה מפריע לכם שיהיו לנו יחסים טובים עם קאהיר?" שאז